

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний авіаційний університет

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної конференції

14-15 квітня 2009 р.

Київ 2009

Актуальні проблеми психології діяльності в особливих умовах:
матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції
/ за заг. ред. О.В. Петренка, О.М. Ічанської (Київ, 14-15 квітня 2009 р.)
/ М-во освіти і науки України, Нац. авіац. ун-т. – К.: Вид-во Нац. авіац. ун-ту
«НАУ-друк», 2009. – 144 с.

Містить матеріали доповідей щорічної науково-практичної конференції з проблем психології діяльності в особливих умовах.

Організаційний комітет

Голова

В.П. Харченко, д.т.н., проф., заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, проректор з наукової роботи Національного авіаційного університету

Заступник

О.В. Петренко, к.психол.н., доц., завідувач кафедри авіаційної психології, заступник з наукової роботи директора Гуманітарного інституту Національного авіаційного університету

Члени оргкомітету:

В.Г. Панок, проф.

О.М. Долгова, доц.

О.М. Ічанська, доц.

О.М. Назарук, доц.

О.В. Сечейко, доц.

О.В. Гірчук, старш. викл.

В.В. Злагодух, старш. викл.

О.В. Івачевська, зав. лаб.

Н.С. Хімченко, викл.

Секретаріат конференції:

О.В. Гірчук (голова)

П.В. Кіреєв

*Рекомендовано до друку вченою радою
Гуманітарного інституту Національного
авіаційного університету
(Протокол №6 від 11 березня 2009 р.)*

4. Кортер Д., Марквіст А. - Microsoft Project 2000 - М.: Лори, 2001. - 641 с.

Наталія Гордіня

м. Київ

Дослідження стилевих особливостей пізнавальної діяльності членів екіпажу повітряного судна

Необхідність вивчення сталих когнітивних відмінностей пілотів обумовлена тим, що для людей з різним когнітивним стилем продуктивність пізнавальної діяльності досягається у різних умовах. Вивчення когнітивних стилів пілотів є частиною комплексної проблеми безпеки польотів, пов'язаною з людським чинником.

Під когнітивним стилем (КС) розуміють індивідуальний спосіб пізнавальної можливості індивіда, через призму якого здійснюється сприймання інформації, її обробка, аналіз та прийняття рішення. Тобто, КС описуються як когнітивні утворення організуючого порядку, які пов'язують між собою функціонування таких пізнавальних процесів як сприймання, пам'ять та мислення.

Над вивченням КС працювали такі психологи як Р.Гарднер, Д.Каган, Р.Кетелл, Г.Клейн, Г.Олпорт та Г.Уїткін, С.Т.Соколова, О.М.Леонтьєв, В.О.Колг, І.М.Палей. В зарубіжній і вітчизняній

літературі виділяють близько 20 КС, в залежності від різних підходів до їх вивчення. Вони є різноманітними в способі діагностики, теоретичній інтерпретації та широті впливу на поведінку людини. Конструктивісти подають таку класифікацію КС: полізалежність – полінезалежність; імпульсивність – рефлексивність; ригідність – гнучкість пізнавального контролю; вузькість – широта діапазону еквіваленту; когнітивна простота – когнітивна складність; вузькість – широта сканування; конкретна – абстрактна концептуалізація; плавність – заострення та ін.

На думку Є.О. Климова, проблема КС тісно переплітається з індивідуальним стилем діяльності. Він зазначає, що „індивідуальний стиль – це індивідуально-своєрідна система психологічних засобів, до яких свідомо чи стихійно звертається людина з метою оптимального врахування своєї індивідуальності з предметними, зовнішніми умовами діяльності” [1, с.75].

Особливу роль в складних мінливих умовах діяльності пілотів відіграють такі показники КС як: імпульсивність – рефлексивність, полізалежність – полі незалежність, ригідність – гнучкість пізнавального контролю.

Необхідність вивчення імпульсивності-рефлексивності пілотів обумовлена тим, що при їх імпульсивній поведінці ймовірність помилок є вищою, але затрати часу – меншими. На думку І.М. Лушихіна і Л.П. Соколової, рефлексивна поведінка характеризується більшою обережністю, меншою кількістю помилок, більшими затратами часу [2, с.324]. Отже, пілотам, які є